

Για τα ιδιωτικά «πανεπιστήμια»^{*}

1998

Εισαγωγή

Η φιλοσοφία, η δομή και η λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Ελλάδας καθορίζεται σε θεσμικό πλαίσιο:

- (α) από τις σχετικές επιταγές του Συντάγματος οι οποίες καθιερώνουν και κατοχυρώνουν τη φύση και τη λειτουργία της Ανώτατης Παιδείας ως δημόσιου και πολύτιμου αγαθού,
- (β) από την σχετική Πανεπιστημιακή Νομοθεσία (Νόμος Πλαίσιο, ο οποίος εξασφαλίζει ένα κοινό επίπεδο αναφοράς, κανόνων και διαδικασιών γενικής ισχύος για όλα τα Α.Ε.Ι. και
- (γ) από τους Εσωτερικούς Κανονισμούς των Ιδρυμάτων, οι οποίοι μπορούν να αναδείξουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία τους και να αποδείξουν την έκταση, το βάθος και την ποιότητα της Αυτοδιοίκησης, την οποία, όχι μόνο διεκδικούν αλλά είναι και σε θέση αξιόπιστα αλλά και αποτελεσματικά να εφαρμόσουν.

Επειδή όμως οι Καταστατικοί Χάρτες, οι Νόμοι και τα Διατάγματα, δεν παράγονται και δεν εφαρμόζονται εν κενώ, σε συνθήκες εργαστηρίου, αλλά αποτελούν την έκφραση της διαρκούς μαχητικής ισορροπίας της ιστορικής, πολιτικής και κοινωνικής ποιότητας και δυναμικής, της οικονομίας, αλλά και του πολιτισμού γενικότερα της κοινωνίας, ο καθορισμός αυτός υφίσταται σταθερά ενδογενείς και εξωγενείς επηρεασμούς, οι οποίοι και τον μορφοποιούν κάθε φορά ανάλογα με τις κυρίαρχες σχετικές συνθήκες και συγκυρίες.

Η κατάσταση στην Ελλάδα σήμερα. Το συνταγματικό πλαίσιο

Έτσι, ενώ το Σύνταγμα της Ελλάδας με το άρθρο 16 κατοχυρώνει απολύτως τον δημόσιο χαρακτήρα των Πανεπιστημίων, η κρυφή γοητεία του ευρωπαϊστικού εκσυγχρονισμού και της κυριαρχίας της ασύδοτης αγοράς, ως μόνης αξίας, υπερκερνά Σύνταγμα και Νόμους και επιτρέπει σε κάθε φύσης αγύρτες:

- να εμπαίζουν τα παιδιά μας, προκαλώντας τα παραπλανητικά να φοιτήσουν "στα 187 ξένα πανεπιστήμια" που αυτοί αντιπροσωπεύουν, μόλις αποτύχουν στα ΑΕΙ μας,
- να ξεγελούν τους γονείς, που θα πληρώσουν υπέρογκα δίδακτρα για να φυλάξουν τα παιδιά τους από την "φοιτητική προσφυγιά", (έστω και αν οι σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Portsmouth γίνονται σ' ένα δωμάτιο στο φωταγωγό της οδού Σωκράτους) και
- να παρασύρουν ολόκληρα κόμματα αλλά και πολιτικούς κάθε ιδεολογίας, χάριν του λαϊκισμού των συναφών σκοπιμοτήτων, στην "έξυπνη" ιδέα "γιατί όχι ιδιωτικά πανεπιστήμια", αφού οι θέσεις στα δημόσια δεν φτάνουν για ν' απορροφηθεί η ζήτηση.

Η παιδεία όμως και ιδιαίτερα η πανεπιστημιακή δεν είναι, δεν μπορεί να είναι και δεν θα γίνει ποτέ εμπόρευμα, γιατί είναι δημόσιο αγαθό αναπαραγωγής της ανθρωπιάς, της ελευθερίας των ιδεών, της διδασκαλίας και της έρευνας και μιας αξιοβίωτης ζωής, όσο και αν μερικά αρνητικά επιφαινόμενα κατά καιρούς την αμαυρώνουν.

Όσοι την βγάζουν στη μαύρη αγορά, ακόμη και στο πλαίσιο των αρχών μιας νεοφιλελεύθερης οικονομίας, ούτε νόμους σέβονται, ούτε επενδύσεις κάνουν, ούτε προδιαγραφές ακολουθούν, μια που κίνητρό τους είναι αυτονόητα μόνο το κέρδος.

Υπάρχει όμως σήμερα δυστυχώς και εξελίσσεται μια άκρως επιπόλαια, επιφανειακά και μόνο δημοκρατική και απολύτως ατεκμηρίωτη, (ακόμη και με όρους ελεύθερης αγοράς) συζήτηση και προσπάθεια από Κυβέρνηση και Αξιωματική Αντιπολίτευση για νομιμοποίηση των παράνομων, χαμηλότατης στάθμης και μέχρι γελοιότητας πληθωρικών σε αριθμό ιδιωτικών, δήθεν πανεπιστημίων, ελληνικών και ξένων, τα οποία λειτουργούν με απατηλές προθέσεις και προθήκες και καταγισμό παραπλανητικών διαφημίσεων από πολλά χρόνια στη χώρα μας.

- Αγνοώντας και περιγράφοντας στην καλύτερη περίπτωση τους νόμους του κράτους με την ανοχή, την συμπόρευση ή και την στήριξη συμφεροντολόγων ή αφελών πολιτικών, δημοσιογράφων αλλά και αμόρφωτων συνηθέστατα εκσυγχρονιστών και ευρωπαϊστών πάσης φύσεως,

---

* 1998. Τοποθέτηση στην Ανοιχτή Συνεδρίαση της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π.

- διαστρέφοντας και μεγαλοποιώντας υπαρκτά προβλήματα της δημόσιας ανώτατης παιδείας,
- διαπιστώνοντας και εκμεταλλεύόμενοι το πανθομολογούμενο κενό Εθνικής Στρατηγικής και Πολιτικής Παιδείας, Έρευνας, Τεχνολογίας και Ανάπτυξης γενικότερα, όλων των κομμάτων τα οποία διεκδικούν και νέμονται την εξουσία και
- επικαλούμενοι την τρομακτική ζήτηση θέσεων σπουδών σε Πανεπιστήμια (ελληνικά και ξένα) από τους αποφοίτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το συνακόλουθο δράμα της προπτυχιακής φοιτητικής προσφυγιάς και της σχετικής συναλλαγματικής αιμορραγίας της χώρας,

τα "Ιδρύματα" αυτά και οι αετονύχηδες επιχειρηματίες τους θησαυρίζουν παράνομα για χρόνια και φαίνεται να είναι σε θέση πια να νομιμοποιήσουν και αυτοί τα "αυθαίρετά" τους και μάλιστα μέσα από αναθεώρηση του Συντάγματος.

Μια τέτοια, απεχθής όπως φαίνεται και από τα παραπάνω προοπτική μπορεί να ανάψει φωτιές στα ΑΕΙ μας, τα οποία σε μεγάλο βαθμό με το Νόμο Πλαίσιο 1268/82 εργάζονται αθόρυβα, συστηματικά και δημιουργικά τα τελευταία χρόνια.

Ο Νόμος Πλαίσιο για τα ΑΕΙ και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί τους

Με το άρθρο 1 του Νόμου 1268/82 για τη Δομή και Λειτουργία των ΑΕΙ :

- "1. Το κράτος έχει την υποχρέωση να παρέχει την ανώτατη εκπαίδευση σε κάθε έλληνα πολίτη που το επιθυμεί μέσα από τις διαδικασίες που ορίζονται κάθε φορά από το νόμο.
2. Ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Α.Ε.Ι. που έχουν ως αποστολή:
  - ι) Να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες.
  - ιι) Να συντείνουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.
  - ιιι) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.
3. Στα πλαίσια της αποστολής τους τα ΑΕΙ οφείλουν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού".

Τον Νόμο Πλαίσιο 1268/82 συμπλήρωσε ουσιαστικά και καταλυτικά για την απόλυτη αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ το άρθρο 48 παράγραφος 4α του Νόμου 1404/83 σύμφωνα με το οποίο:

" Η Σύγκλητος αποφασίζει για κάθε θέμα που αναφέρεται στην οργάνωση και λειτουργία του οικείου ΑΕΙ, στη διεξαγωγή και βελτίωση του διδακτικού, εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού έργου του Ιδρύματος, στην ανάληψη πρωτοβουλιών σύνδεσης του ΑΕΙ με την κοινότητα και συμβολής του στην περιφερειακή αναπτυξιακή καθώς και στην επίλυση όλων των προβλημάτων -μετά από γνώμη των αρμόδιων συλλογικών οργάνων όπου απαιτείται- τα οποία ανακύπτουν τόσο κατά την εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας όσο και κατά την πορεία και εξέλιξη της πανεπιστημιακής ζωής".

Αυτή η νομοθετική υπερεξουσιοδότηση της Συγκλήτου μπορούσε, αν, (και αυτό πρέπει ν' αποτελεί και αυτοκριτική μας), είμαστε, οι πανεπιστημιακοί φορείς, στο ύψος των περιστάσεων, και αποφασίζαμε για όλα, ανεξαιρέτως όλα, όχι μόνο τα προβλήματα των τυχόν δυσλειτουργιών, αλλά και για κάθε ζήτημα της πανεπιστημιακής ζωής, αποκλείοντας κάθε κυβερνητική και αντιπολιτευτική κομματική ανάμειξη στα του οίκου μας και παίρνοντας όλες τις θετικές και δημιουργικές πρωτοβουλίες οι οποίες θα απεδείκνυαν σε όλους την αξιοπιστία της διεκδίκησης πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ και θα αξιοποιούσαν στο έπακρο τις τεράστιες δυνατότητες που έδινε ο Νόμος Πλαίσιο σε όλα τα επίπεδα.

Στην κατεύθυνση αυτή, οφείλαμε, και δεν το καταφέραμε, να ετοιμάσουμε τους Εσωτερικούς μας Κανονισμούς, τους βασικούς δηλαδή ειδικούς νόμους για κάθε Πανεπιστήμιο οι οποίοι θα μπορούσαν να δώσουν λύση στα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, χωρίς να έχουμε ανάγκη κυβερνητικών οδηγιών, αντιπολιτευτικών παραινέσεων και χυδαίων κριτικών κάποιων εμπόρων της παιδείας και της πολιτικής οι οποίοι χωρίς να δουλεύουν στο δημόσιο πανεπιστήμιο, (ενώ

πληρώνονται απ' αυτό ως δήθεν "πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης") στηλιτεύουν τις λειτουργίες του, στις οποίες δεν συμμετέχουν και συνεπώς δεν γνωρίζουν.

Αντί επιλόγου

Στα λίγα λεπτά που μου αναλογούν σ' αυτή την τοποθέτηση δεν μπορώ να διατυπώσω τεκμηριωμένες προτάσεις. Έχω δώσει όμως πολλά στοιχεία για να προβληματιστούμε.

Υποστηρίζω, και μπορώ να επιχειρηματολογήσω γι' αυτό ότι μπορούμε αν θέλουμε:

- να διασφαλίσουμε εμείς το Πανεπιστήμιο ως Δημόσιο Αγαθό, με την διαρκή βελτίωση της ολικής ποιότητάς μας,
- να απαγορεύσουμε τη λειτουργία των δήθεν ιδιωτικών πανεπιστημίων:
  - όχι μόνο αξιοποιώντας το επαρκέστατο θεσμικό πλαίσιο (ακόμα και του Υπουργείου Εμπορίου για την παραπλανητική διαφήμιση),
  - αλλά και διπλασιάζοντας τον αριθμό των εισακτέων σε κάθε δημόσιο πανεπιστήμιο, ιδρύοντας ένα δεύτερο Πανεπιστήμιο μέσα στο Πανεπιστήμιο, για ν' απασχολήσουμε 24 ώρες το 24ωρο τους εξοπλισμούς και τις εγκαταστάσεις μας, αλλά και το υποαπασχολούμενο, όπου υπάρχει, δυναμικό μας,
- να προχωρήσουμε στην αποδοτική αξιοποίηση των περιουσιακών μας στοιχείων χωρίς ν' απαιτούμε τα πάντα από το κράτος,
- να αναπτύξουμε νέα τμήματα και μεταπτυχιακές σπουδές θεματικού-διεπιστημονικού χαρακτήρα, για την ολοκληρωμένη διδασκαλία και έρευνα πάνω στα σύγχρονα πολύπλοκα προβλήματα της κοινωνίας, του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης,
- να οργανώσουμε εμείς, αξιόπιστα προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για να εμποδίσουμε τη διασπάθιση του δημόσιου χρήματος από τους ευκαιριακούς εμπόρους σεμιναρίων κ.λ.π.

Αυτά βέβαια και άλλα πολλά, εύχομαι να συζητήσουμε και να προωθήσουμε αποτελεσματικά μέσα απ' την επιτροπή Στρατηγικής του Ιδρύματος η οποία ελπίζω επιτέλους να συγκροτηθεί για να στηρίξει ουσιαστικά τη Σύγκλητο και την Πρυτανεία στις δημιουργικές τους πρωτοβουλίες.